

ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМНОЇ ПЛАТФОРМИ PHARMEI ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕРАПЕВТИЧНІ ВПРАВИ»

Нині в навчальних закладах України у зв'язку з переходом на дистанційну або змішану форму навчання широко впроваджуються нові комп'ютерні, інформаційно-комунікаційні та мережеві технології. У статті розкрито можливість використання системної платформи дистанційного навчання *Pharmel* у професійній підготовці здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Фізична терапія» першого (бакалаврського) рівня у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» під час вивчення обов'язкової дисципліни «Терапевтичні вправи». Використання й управління віртуальним навчальним середовищем є комплексним процесом, і освітні платформи широко застосовуються в університетах, зокрема, для управління курсами дистанційного навчання. *Pharmel* – це гнучке віртуальне середовище навчання з широким спектром різноманітних онлайн-інструментів, що створене на базі платформи Moodle. Розглянуто досвід використання платформи *Pharmel* під час вивчення дисципліни «Терапевтичні вправи». Метою навчальної дисципліни «Терапевтичні вправи» є ознайомити майбутніх фахівців з основними формами й засобами лікувальної фізичної культури як основного методу фізичної реабілітації, сформувати систему знань про вплив фізичних навантажень на організм, правила дозування та контролю фізичних навантажень, відпрацювати навички розробки комплексів лікувальної гімнастики при різних захворюваннях, контролю за станом людини при виконанні фізичних вправ. Курс розроблено з урахуванням змішаної форми навчання, оскільки навчальний процес цієї дисципліни на початку семестру почався в очному режимі. Процес поділявся на 3 етапи: вивчення теоретичного матеріалу й оволодіння практичними навичками, що передбачало обов'язкове відвідування занять (очно); дистанційне навчання з обов'язковим відвідуванням лекційних і практичних занять на платформі *Zoot*, виконання завдань самостійної роботи, складання тестових завдань, контроль змістових модулів (дистанційно); складання підсумкового модульного контролю (дистанційно).

Показано структуру дисципліни та проаналізовано використані види діяльності й ресурси.

Ключові слова: вища освіта, *Pharmel*, терапевтичні вправи, дистанційне навчання, фізична терапія, *e-learning*.

Розвиток Інтернету та його додатків зумовив збільшення ролі комп'ютерних інструментів і технологій у процесі навчання. Це є причиною того, чому навчальні заклади все частіше потребують використання віртуального навчального середовища, а саме електронної навчальної платформи, яка супроводжує традиційний процес навчання: від навчання до оцінювання. У результаті з'явилася низка додатків, що виконують роль інтегрального управління процесом навчання в режимі он-лайн, а також сумісні програми типу навчання [10]. Цей тип платформ має дві ролі: з одного боку, вони дають змогу керувати вмістом (курси, домашні завдання), забезпечують синхронізовану співпрацю (за допомогою чату, відеоконференцій), а також несинхронізовану співпрацю (форум, повідомлення, блог) [4]. Та, з іншого боку, вони можуть бути використані в управлінні курсами та студентами, які подавали заявки на ці курси [12]. Оскільки використання й управління віртуальним навчальним середовищем є комплексним процесом, цей тип платформ почав застосовуватися особливо в університетах, зокрема, для управління курсами дистанційного навчання [9].

Нині в навчальних закладах України у зв'язку з переходом на дистанційну або змішану форму навчання широко впроваджуються нові комп'ютерні, інформаційно-комунікаційні та мережеві технології [2; 3]. Одним із варіантів використання сучасних технологій у Національному фармацевтичному університеті є застосування різновидів дистанційного навчання, а саме системної платформи *Pharmel*. Ця платформа стрімкими темпами увійшла в систему професійної підготовки здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Фізична терапія» першого (бакалаврського) рівня у галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» після прийняття Закону України «Про вищу освіту», зокрема у статті 42 зазначено, що з метою навчально-методичного, науково-методичного, інформаційного забезпечення організації навчально-виховного процесу за дистанційною формою навчання відповідно до Наказу від 25.04.2013 № 466 прийнято Положення про дистанційне навчання [5].

У 2018 р. Наказом МОН України затверджено Стандарт вищої освіти з підготовки фахівців за спеціальністю «227 Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня, а з 2019 р. на базі Національного фармацевтичного університету розпочата підготовка майбутніх бакалаврів-фізіотерапевтів. Згідно з освітньо-професійною програмою «Фізична терапія», однією з дисциплін, яку необхідно опанувати майбутнім фізіотерапевтам, є «Терапевтичні вправи». Навчальна дисципліна «Терапевтичні вправи» базується на вивченні анатомії, фізіології, біомеханіки рухової активності й належить до циклу основних дисциплін професійно-орієнтованої підготовки фахівців спеціальності «227 Фізична терапія, ерготерапія», освітньо-професійної програми «Фізична терапія». Метою навчальної дисципліни «Терапевтичні вправи» є ознайомлення майбутніх фахівців з основними формами й засобами лікувальної гімнастики як основного методу фізичної реабілітації, формування системи знань про вплив фізичних навантажень на організм, правила

дозування та контролю фізичних навантажень, відпрацювання навичок розробки комплексів лікувальної гімнастики при різних захворюваннях, контроль за станом людини при виконанні фізичних вправ. Відповідно до складених обставин, які сприяли тимчасовому переведенню викладання цієї дисципліни з оффлайн режиму в он-лайн, зміни та перехід на дистанційну форму навчання торкнулися й професійної підготовки здобувачів вищої освіти ОП «Фізична терапія» першого (бакалаврського) рівня спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія».

Платформу Pharmel упроваджено Центром інформаційних технологій Національного фармацевтичного університету для розвитку та забезпечення належного стану ІТ інфраструктури університету й задля створення навчальних курсів з різних дисциплін не тільки з вимушених обставин щодо переходу на дистанційну форму навчання, а й для використання її студентами заочного відділення. Pharmel – це гнучке віртуальне середовище навчання з широким спектром різноманітних онлайн-інструментів, що створене на базі платформи Moodle. Для викладача та студента воно просте в застосуванні, безкоштовне, дає змогу без обмежень добирати необхідні ресурси й інструменти, визначати й мати можливість зворотного зв'язку викладача зі студентами, здійснювати оцінювання деяких видів робіт. Ця система є універсальною. Питання необхідності застосування новітніх комп'ютерних технологій є предметом дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Електронні освітні ресурси є основою сучасних методів організації навчального процесу й дають змогу максимізувати мобільність його учасників. Соціальні медіа та інструменти, що базуються на веб-сайтах, значно розроблені для створення нових ефективних навчальних закладів платформи [7; 8]. Сьогодні існують сотні програм для підготовки, організації та проведення комп'ютерних програм тестування; існує багато платформ для організації електронного навчання [1]. А. Al-Ajlan, Н. Zedan визначають необхідність упровадження технічних засобів навчання та комп'ютерної техніки в навчальний процес підготовки студентів. Авторами зазначено, що для забезпечення належних умов підготовки необхідно впроваджувати технічні засоби навчання з метою управління навчально-пізнавальною діяльністю [6]; формування й удосконалення рухових умінь і навичок, виховання фізичних якостей; оволодіння сучасними інформаційними технологіями, практичними навичками роботи на персональних комп'ютерах і вміннями використовувати цей інструмент у майбутній професії [3; 4; 7; 12].

Метою статті є огляд досвіду використання платформи Pharmel під час вивчення дисципліни «Терапевтичні вправи». Завдання: 1. Продемонструвати структуру дисципліни «Терапевтичні вправи» на платформі Pharmel. 2. Здійснити аналіз видів діяльності, ресурсів і змісту платформи Pharmel, що застосовувалися при викладанні курсу «Терапевтичні вправи».

Платформа Pharmel являє собою віртуальне навчальне середовище, де навчальний процес відбувається в Інтернеті, представляючи програмне забезпечення з відкритим кодом і призначене для підтримки середовища спільного навчання. Він становить нову структуру навчання, засновану на конструктивістській педагогіці, де як педагогічний колектив, так і студенти зустрічаються виконують спільну діяльність і створюють інформацію (<https://pharmel.kharkiv.edu>).

Розглянемо, як відбувався процес вивчення дисципліни «Терапевтичні вправи» на основі вищезазначеної платформи. Зазначимо, що на початку роботи в цій системі важко уявити, яким чином можна вивчати практичну дисципліну – дистанційно, за допомогою лише віртуального спілкування, оскільки ця дисципліна є не тільки теоретичною, а й передусім практичною. Курс розроблено з урахуванням змішаної форми навчання, оскільки навчальний процес цієї дисципліни на початку семестру почався в очному режимі.

При змішаному навчанні ми проходили такі етапи:

I етап (вересень-середина жовтня) – вивчення теоретичного матеріалу та оволодіння практичними навичками, що передбачало обов'язкове відвідування занять (очно).

II етап (середина жовтня – середина грудня) – дистанційне навчання з обов'язковим відвідуванням лекційних і практичних занять на платформі Zoom, виконання завдань самостійної роботи, складання тестових завдань, контроль змістових модулів (дистанційно).

III етап (останній тиждень грудня) – складання підсумкового модульного контролю (дистанційно).

Відповідно до етапів, під час очного вивчення дисципліни «Терапевтичні вправи» студенти ознайомилися зі структурою курсу.

На другому етапі за допомоги платформи Pharmel ознайомилися з навчально-методичним забезпеченням курсу (рис. 1).

У ресурсах «Календарні плани» представлено план проходження курсу, де за датами зазначено кількість лекційних і практичних занять (годин). Відповідно до кожної теми, обрано ресурс «Лекційний матеріал», у якому до лекційних занять розроблені презентації, представлено план самої лекції, завдання до самостійної роботи, контрольні питання, список рекомендованих джерел.

Після проходження теми студенти складали тестування для контролю засвоєння теоретичного навчального матеріалу. Тестові завдання завантажувалися на платформу поступово, згідно з графіком навчальних занять і викладання навчального матеріалу. Контроль змістових модулів відбувався в он-лайн режимі на платформі Zoom. Білети з теоретичними питаннями та практичними завданнями система призначала студентам рандомізовано. Підсумковий модульний контроль також відбувався дистанційно. Студенти долучалися до ефіру на платформі Zoom із включеними відео, паралельно заходячи на платформу Pharmel. Під-

сумковий модульний контроль проводився так само, як і контроль змістових модулів із рандомізованим призначенням білетів, проте їх відповіді, явка, час на відповідь зафіксовані та збережені системою Pharmed. Кількість балів, які отримали студенти, за підсумковий модульний контроль вручну підраховувалися згідно з критеріями оцінювання знань і заносилися до системи (рис. 2).

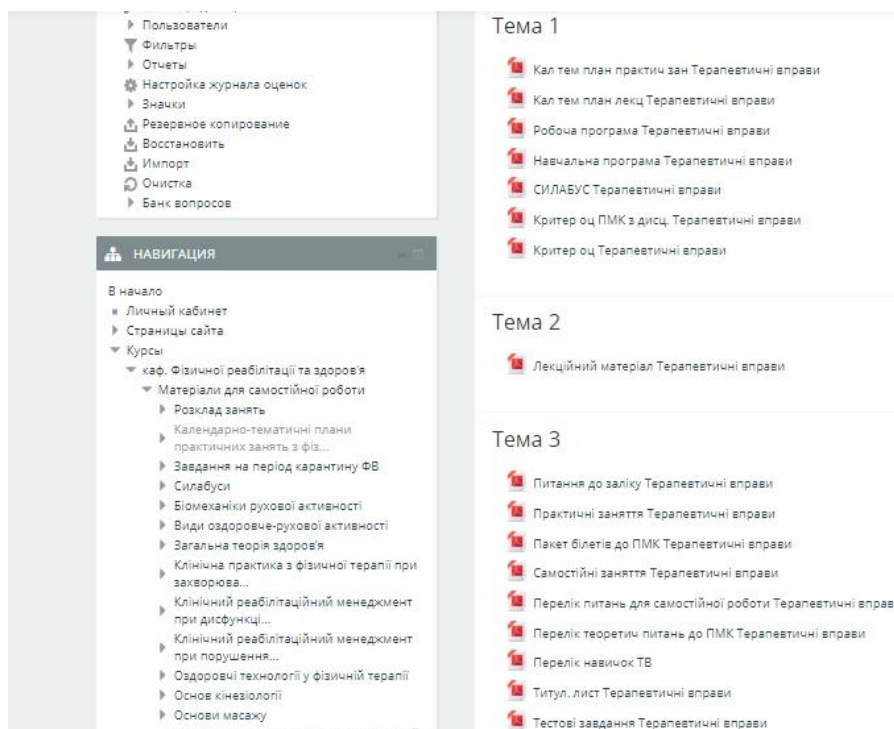

Рис. 1. Структура курсу «Терапевтичні вправи»

Ім'я	Адрес електронної пошти	Стан	Тест почат	Завершено	Затрачене время	Оценка/40,00	В. 1 /40,00
Іванна Єлизавета ФТ619(3,10д)-02 Ітр попытки	nomail@farm.ua	Завершенные	21 December 2020 17:13	21 December 2020 18:25	1 ч. 12 мин.	35,20	✓ 35,20
Іванна Дар'я Олегівна 3,10д)-02 Ітр попытки		Завершенные	21 December 2020 17:13	21 December 2020 18:26	1 ч. 13 мин.	34,00	✓ 34,00
Іван Владислав ФТ619(3,10д)-02 Ітр попытки		Завершенные	21 December 2020 17:14	21 December 2020 18:30	1 ч. 16 мин.	37,20	✓ 37,20
Іванна Ліана Андрівна 3,10д)-01 Ітр попытки		Завершенные	21 December 2020 17:14	21 December 2020 18:44	1 ч. 30 мин.	36,00	✓ 36,00
Іван Віталій Іванович 3,10д)-02 Ітр попытки		Завершенные	21 December 2020 17:14	21 December 2020 18:56	1 ч. 42 мин.	35,20	✓ 35,20
Іванна Вікторія Євгенівна 3,10д)-01 Ітр попытки		Завершенные	21 December 2020 17:14	21 December 2020 18:29	1 ч. 15 мин.	36,00	✓ 36,00
Іванна Олеся Дмитрівна 3,10д)-01 Ітр попытки		Завершенные	21 December 2020 17:15	21 December 2020 18:31	1 ч. 15 мин.	35,20	✓ 35,20
Іванна Валерія Віталіївна 3,10д)-02 Ітр попытки		Завершенные	21 December 2020 17:15	21 December 2020 18:29	1 ч. 13 мин.	24,00	✓ 24,00
Іванна Яна Іванівна			21 December	21 December			

Рис. 2. Проведення підсумкового модульного контролю

З критеріями оцінювання теоретичних знань і практичних навиків студенти також могли ознайомитися на платформі Pharmed. Результати діяльності студентів фіксувалися в електронному журналі оцінок, а також на платформі Pharmed.

Висновки. Отже, використання системи на платформі Pharmed у професійній підготовці здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Фізична терапія» впроваджено в процес навчання. Це дало змогу отримувати зворотній зв'язок зі студентами під час викладання навчальної дисципліни «Терапевтичні вправи», а студенти мали змогу впродовж усього курсу ознайомлюватися та користуватися теоретико-методичною базою, що дало змогу ретельно та якісно підійти до складання підсумкового модульного контролю на основі матеріалів, які знаходилися у вільному доступі щодо викладання певної дисципліни. Однак застосування Pharmed потребує диференційованого й гнучкого підходу, передусім урахуваючи особливості кожного предмета, зокрема специфіку викладання медико-біологічних дисциплін практичної спрямованості. У цьому контексті її застосування буде ефективнішим при класичній змішаній формі навчання, коли лекції проводяться он-лайн, а практичні заняття очно. Перспективи подальших досліджень полягають у вдосконаленні викладання медико-біологічних дисциплін у професійній підготовці фахівців з фізичної терапії.

Використана література:

1. Ваганова О. И., Хижная А. В. Оценка образовательных результатов студентов вуза в электронной среде Moodle. *Общество: социология, психология, педагогика*. 2016. № 1. С. 93–94.
2. Ильницкая А. С. Образовательный компонент интернет-технологий как стимулирующий фактор к занятиям физической культурой. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія «Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт»*. 2013. № 112 (3). С. 33–38.
3. Отношение студентов к возможностям применения современных информационно-коммуникационных технологий в учебном процессе по физическому воспитанию / А. С. Ильницкая и др. *Физическое воспитание студентов*. 2014. Т. 2. С. 18–24.
4. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В. М. Кухаренко, С. М. Березенська, К. Л. Бугайчук, Н. Ю. Олійник, Т. О. Олійник, О. В. Рыбалко, Н. Г. Сиротенко, А. Л. Столяревська. Харків : ХІП, 2016. 284 с.
5. Про затвердження Положення про дистанційне навчання : Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466 (із змінами). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13> (дата звернення: 02.02.2021).
6. Al-Ajlan A., Zedan H. Why Moodle. *2008 12th IEEE International Workshop on Future Trends of Distributed Computing System*. Kunming, China, 2008. P. 58–64.
7. Asio Sarah M., Sasan T. Khorasani. Social media: A platform for innovation. *IIE Annual Conference. Proceedings / Institute of Industrial and Systems Engineers (IIE)*. Lubbock. 2015. P. 1496.
8. Khorasani Sasan Torabzadeh, Maryam Almasifard. Evolution of management theory within 20 century: A systemic overview of paradigm shifts in management. URL: <https://www.econjournals.com/index.php/irmm/article/view/4719/pdf> (дата звернення: 02.02.2021).
9. Oproiu, Gabriela Carmen, Teodora Daniela Chicioreanu. Using virtual learning environments in adult education. *Scientific Research & Education in the Air Force-AFASES*. Brasov, 2012. № 1.
10. Virtually there: Learning platforms / K. Popat et al. Scunthorpe : Yorkshire and Humber Grid for Learning Foundation/Chelmsford : Cleveratom, 2007.
11. Siirak, Virve. Moodle e-learning environment as an effective tool in university education. *Journal of Information Technology and Application in Education (JITAE)*. 2012. № 1.2. P. 94–96.
12. Weller M. Virtual learning environments: Using, choosing and developing your VLE. Routledge, 2007.

References:

1. Vaganova O.I., Hizhnaya A.V. (2016) Otsenka obrazovatelnykh rezultatov studentov vuza v elektronnoy srede Moodle [Evaluation of educational results of university students in the Moodle e-environment]. *Obschestvo: sotsiologiya, psihologiya, pedagogika*. # 1. S. 93–94 [In Russian].
2. Initskaya A. S. (2013) Obrazovatelnyiy komponent internet-tehnologiy kak stimuliruyuschiy faktor k zanyatiyam fizicheskoy kulturoy [The educational component of Internet technologies as a stimulating factor for physical education]. *Visnik Chernigivskogo natsionalnogo pedagogichnogo universitetu*. Ser.: Pedagogichni nauki. Fizichne vihovannya ta sport. #112 (3). S. 33–38 [In Russian].
3. Initskaya A. S. i dr. (2014) Otnoshenie studentov k vozmozhnostyam primeneniya sovremennykh informatsionno-kommunikatsionnykh tehnologiy v uchebnom protsesse po fizicheskomu vospitaniyu [The attitude of students to the possibilities of applying modern information and communication technologies in the educational process of physical education]. *Fizicheskoe vospitanie studentov*. T.2. S. 18–24 [In Russian].
4. Kukharenko V.M., Berzenska S.M., Buhaichuk K.L., Oliinyk N.Iu., Oliinyk T.O., Rybalko O.V., Syrotenko N.H., Stoliarevska A.L. (2016) Teoriia ta praktyka zmishanoho navchannia: monohrafiia. [Theory and practice of mixed learning: a monograph]. Kharkiv: KhPI. 284 s. [in Ukrainian].
5. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dystantsiine navchannia [About approval of the Regulations on distance learning]: nakaz M-va osvity i nauky Ukrainy vid 25.04.2013 r. № 466 (iz zminamy). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>. (data zvernennia: 02.02.2021) [in Ukrainian].
6. A. Al-Ajlan and H. Zedan (2008) "Why Moodle," *2008 12th IEEE International Workshop on Future Trends of Distributed Computing Systems*, Kunming, China, pp. 58-64, doi: 10.1109/FTDCS.2008.22 [In English].
7. Asio Sarah M., and Sasan T. Khorasani (2015) "Social media: A platform for innovation". *IIE Annual Conference. Proceedings*. Institute of Industrial and Systems Engineers (IIE), Lubbock. p. 1496. [In English].
8. Khorasani Sasan Torabzadeh, Maryam Almasifard (2017). "Evolution of management theory within 20 century: A systemic overview of paradigm shifts in management". URL: <https://www.econjournals.com/index.php/irmm/article/view/4719/pdf> [In English].

9. Oproiu, Gabriela Carmen, Teodora Daniela Chicioareanu (2012) "Using virtual learning environments in adult education". Scientific Research & Education in the Air Force-AFASES. Brasov. (1) [In English].
10. Popat K., et al. (2007) "Virtually there: Learning platforms". Scunthorpe: Yorkshire and Humber Grid for Learning Foundation/Chelmsford: Cleveratom [In English].
11. Siirak, Virve (2012) "Moodle e-learning environment as an effective tool in university education." Journal of Information Technology and Application in Education (JITAE) 1.2: p. 94-96 [In English].
12. Weller, Martin (2007) Virtual learning environments: Using, choosing and developing your VLE. Routledge [In English]

Ilynska G. S., Honcharuk N. V., Ilynska L. V. Experience of using the Pharmel system platform during the study of discipline "Therapeutic exercises"

Currently, new computer, information, communication and network technologies are being widely introduced in educational institutions of Ukraine in connection with the transition to remote or mixed learning. The article reveals the possibilities of using the systemic distance learning platform Pharmel in the learning of higher education educational of the professional program "Physical Therapy" of the first (bachelor's) level in the field of knowledge 22 "Health" specialty 227 "Physical therapy, occupational therapy" during the study compulsory discipline "Therapeutic exercises". The purpose of the discipline "Therapeutic Exercises" is to acquaint future professionals with the basic forms and means of therapeutic physical culture as the main method of physical rehabilitation, to form a system of knowledge about the effects of exercise on the body, dosage rules and control of exercise, to develop skills in therapeutic gymnastics. diseases, control over the human condition during exercise. The use and management of a virtual learning environment is a complex process, and educational platforms are widely used in universities, in particular to manage distance learning courses. Pharmel is a flexible virtual learning environment with a wide range of different online tools, based on the Moodle platform. The article highlighted the experience of using the Pharmel platform during the study of the discipline "Therapeutic Exercises". The course was designed with a mixed form of study, as the learning process of this discipline at the beginning of the semester began in person. The process was divided into 3 stages: study of theoretical material and mastery of practical skills, which included mandatory attendance (full-time); distance learning with mandatory attendance of lectures and practical classes on the Zoom platform, performance of tasks of independent work, preparation of test tasks, control of content modules (remotely); compilation of the final modular control (remotely). The structure of the discipline is shown and the used activities and resources were analyzed.

Key words: higher education, Pharmel, therapeutic exercises, remote learning, physical therapy, e-learning.

УДК 378.1,6+376.1/741

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2021.79.1.30>

Гльницька Л. В.

**РОЗРОБКА ЕСТЕТИЧНО-ВИХОВНИХ ПРИНЦИПІВ
ХУДОЖНЬО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
(НА ПРИКЛАДІ ОСОБИСТІСНОГО ВНЕСКУ АНДРІЯ ЧЕБИКІНА)**

Видатні досягнення українського мистецтва дають змогу виносити на наукове обговорення змістовні питання інноваційної освітньої підготовки фахівців не тільки образотворчого напрямку, а й суміжних із художньою діяльністю майбутніх діячів креативних галузей. Зрештою, професійні засади зосередження на мало досліджуваних аспектах мистецької освіти допомагають зрозуміти безмежні горизонти цілої низки суміжних питань до методичної роботи в цій царині. Утім проблемне поле естетичного виховання й художньо-педагогічної діяльності наближені однокореневим пошуком методологічних принципів. Саме цю дуальну цілісність у гармонійному сполученні вихідних понятійних наративів і намагається розкрити вперше авторська науково-теоретична розробка.

Тобто, розробка "естетично-виховних принципів художньо-педагогічної діяльності" відтворює специфіку унікального вітчизняного освітньо-теоретичного потенціалу мистецького рівня профільного цілепокладання найвищої духовної цілеспрямованості. Таким прикладним принципом видатної взірцевості для студентської молоді різних поколінь є особистісний внесок визнаного не тільки на рідній землі, а й за її межами народного художника України, академіка, лауреата Шевченківської премії Андрія Володимировича Чебикіна. Видатний творчий шлях Андрія Чебикіна в мистецтві має унікальну історію становлення. Завдяки художньо-педагогічним досягненням цілої плеяди неперевершених українських майстрів, таких як Петро Жаров, Іван Селіванов, Ілля Чичкан і Георгій Якутович, у дослідженні проводиться цілісний і сукупний аналіз традиційних поглядів на викладання дисциплін фахового мистецького профілю в академічному художньому середовищі, але під час обґрунтування виведених авторських позицій щодо наявності саме естетично-виховних принципів при підготовці до професійної художньо-педагогічної діяльності.

Ключові слова: естетичне виховання, художньо-педагогічна діяльність, особистісний внесок, Андрій Чебикін.

Розробка естетично-виховних принципів художньо-педагогічної діяльності – це змістовне проблемне коло дослідження при всебічному аналізі унікального творчого внеску відомого українського митця, педагога-діяча Андрія Володимировича Чебикіна.

При послідовному вивченні зазначеної проблеми, щоб обґрунтовано розглянути становлення видатного вітчизняного художника А. Чебикіна з особливою акумуляцією провідних педагогічних досягнень